

Posudek oponenta diplomové práce

Kateřina Jochová

Úvěrové podnikání aristokracie v raném novověku na příkladu Václava Budovce z Budova

Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta, Historický ústav, 2022

Autorka zpracovala velmi přínosné a atraktivní téma, které překračuje striktně vymezený prostor hospodářských dějin. Volbou mimořádné osobnosti své doby, Václava Budovce z Budova, rozšířila přínos práce z roviny „jednoho příkladu šlechtice v soustavě finančních operací“ do podoby sondy, která jednak obohacuje dosavadní většinové vnímání Budovcovy osobnosti a která rovněž dovoluje sledovat vývoj charakteru finančních operací v proměnách Budovcova postavení.

Kateřina Jochová disponuje výborným přehledem o odborné literatuře, z níž excerpuje podstatná fakta a analogie, které využívá k výkladu Budovcova případu. Autorka pracovala s původními prameny několika archivů, v nichž dohledávala otisky finančních aktivit sledovaného šlechtice. Správně její pozornosti neunikly ani knihy purkrabského soudu.

Kateřině Jochové se na základě v zásadě nemnoha pramenů podařilo velmi věrohodně představit další roli Václava Budovce z Budova v dobové společnosti. Ve vazbě k jeho intelektuálnímu a duchovnímu profilu, politické činnosti a společenskému postavení jej sleduje co významného úvěrovatele aristokratů a později rovněž dlužníka. V závěru práce předkládá dobře formulovanou úvahu o vlivu mentality příslušníka nižšího a vyššího šlechtického stavu na nakládání s penězi a na životní styl. Oceňuji rovněž skutečnost, že autorka hledí „za stín Bílé hory“, kde zdánlivě Budovcův příběh končí, a sleduje další stopy půjček a z nich plynoucích nároků, které pochopitelně moderním periodizačním milníkem nepominuly. Správně tak poukazuje na kontinuitu finančních vazeb a práva.

Současně si je autorka vědoma limitů výpovědní hodnoty pramenů, respektive častěji poukazuje na absenci dalších, předpokládaných. Za šťastný považuji její uvážlivý přístup k interpretaci dílčích faktů, např. při pokusu o zařazení Václava Budovce do jednoho z literaturou vymezených typů věřitelů. „*Vše se zdá mnohem složitější, než je tomu dnes*“, píše na s. 56 v souvislosti s rekapitulací možných motivů k poskytování úvěru.

Řada výzkumů odhaluje překvapivé a ne vždy jednoznačně vysvětlitelné finanční vazby v rámci stavovské společnosti. V souvislosti se snahou o poznání dosud upozaděné role Václava Budovce jako účastníka finančních operací se nabízí otázka, zda se lze blíže vyslovit ke správnému aparátu jeho mnichovohradištského panství, respektive jeho celého majetku. Hospodářský chod panství, stavba zámku i další aktivity musely být řízeny a kontrolovány – existoval na jeho statcích výkonný úředník, který mohl hrát roli i při peněžních transakcích? (Viz Úvod a kapitola 3 – Majetek.) V práci vystupuje Václav Budovec soliterně...

Diplomová práce je psána kvalitním jazykem, představuje přínos k dosavadnímu poznání a dokládá schopnost autorky pracovat vědeckými metodami. Proto doporučuji text k obhajobě a navrhuji jej hodnotit stupněm A.

V Praze 17. srpna 2022

PhDr. Ondřej Tikovský, Ph.D.